

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

végzése

Az ügy száma: Gfv.VI.30.099/2022/2.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Tibold Ágnes előadó bíró

Dr. Osztovits András bíró

A felperes: ...

A felperes képviselője: Dr. Petrovics Bálint kamarai jogtanácsos

Az alperes: ...

Az alperes képviselője: dr. Molnár Beáta ügyvéd

A per tárgya: kölcsön visszafizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Tatabányai Törvényszék 2.Pf.20.095/2021/9. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Tatabányai Járásbíróság 16.P.20.588/2020/5. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja.

A Kúria megállapítja, hogy a felperes az általa megfizetett 361.471 (háromszázhatvanegyezer-négyszázhetvenegy) forint felülvizsgálati eljárási illetékből 289.171 (kétszáznyolcvankilencezer-százhetvenegy) forint visszatérítését kérheti az adóhatóságtól.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] 2008. szeptember 14-én a felperesi jogelőd C... C..... Zrt. és az alperes deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek.

[2] 2010. december 31-én a C.... C..... Zrt. átalakulással (beolvadással) megszűnt, jogutódja a C... L..... Zrt. 2016. május 11-én a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta. 2017. november 30-án a C.. L..... Zrt. a kölcsönszerződésből eredő követelését a felperesre engedményezte.

[3] A felperes elsődleges keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 3.614.711 forint tőke és annak járulékai megfizetésére. Másodlagos – a szerződés érvénytelenségének megállapítása esetére előterjesztett – keresetében kérte, hogy a bíróság a szerződést az elszámolás szerinti 8,47% éves ügyleti kamat mellett nyilvánítsa érvényessé és kötelezze az alperest 3.614.711 forint tőke és annak járulékai megfizetésére.

[4] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, érvénytelenségi kifogást terjesztett elő a szerződés 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213.§ (1) bekezdés c) és e) pontja szerinti érvénytelensége és az árfolyamkockázatot az adósra telepítő rendelkezése érvénytelensége (tisztességtelensége) okán a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209.§ (1) bekezdésre és a 209/A.§ (2) bekezdésre hivatkozással.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a felperes jogelődje és az alperes között 2008. szeptember 14. napján megkötött RHT08GR436469 számú kölcsönszerződés részben érvénytelen, mert nem tartalmazza az induló ügyleti kamat százalékban kifejezett mértékét. A szerződést érvényessé nyilvánította azzal, hogy az induló ügyleti kamat mértékét 8,47%-ban határozta meg. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 3.614.711 forint tőkét és ezen tőkeösszeg után 2017. december 1. napjától a kifizetés napjáig számított a mindenkorli jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamatot, valamint 397.619 forint perköltséget.

[6] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. Határozata indoklásában kifejtette, hogy az engedményes felperes a 2017. november 30-i engedményezéssel kizárólag az alperessel szemben fennálló követelést szerezte meg, azonban az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására, a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítására irányuló alakító jog nem illeti meg. Az érvénytelenségre mint kifogásra az adós az engedményessel szemben is hivatkozhat, azonban az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonását az engedményes nem kérheti.

[7] A másodfokú bíróság szerint a felperesnek a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánításához fűződő jogi érdeke sem áll fenn. Az engedményezés útján megszerzett követelés érvényesítéséhez fűződő jogi érdeke állapítható meg, azonban mivel a kölcsönszerződésbe félként nem lépett be, így a kölcsönszerződés vonatkozásában az alakító jog sem illeti meg.

[8] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet anyagi jogi jogszabálysértésre hivatkozással, egyúttal felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is előterjesztett a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 409. § (2) bekezdés a) és b) pontjai alapján.

[9] Álláspontja szerint nem egységes az ítélkezési gyakorlat abban a kérdésben, hogy az engedményesként fellépő felperest megilleti-e a keresetösségi jog a más felek között fennállt szerződés érvénytelenségére hivatkozás iránt, azaz az engedményes jogosult-e a bank és az adós között létrejött kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását kérni. E körben az ellentétes bírói gyakorlat alátámasztásaként hivatkozott a Budapest Környéki Törvényszék 7.Pf.20.575/2020/8. számú, a Székesfehérvári Törvényszék 1.Pf.158/2020/10. számú, a Kecskeméti Törvényszék 1.Pf.21.653/2019/6. számú, a Gyulai Törvényszék 2.Pf.25.106/2019/5. számú, a Nyíregyházi Törvényszék 4.Pf.20.758/2020/14. számú határozataira.

[10] A Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontja körében kifejtette, tipikusan devizahiteles perekben merül fel problémaként az előző pontban felvázolt jogkérdés, hiszen az ilyen típusú szerződések jórészt már felmondásra, majd a bankok részéről engedményezésre kerültek, bíróság előtti érvényesítésük iránt pedig nagy számban vannak folyamatban peres eljárások. Ezekben a perekben félként nagy többségben követeléskezelő társaságok engedményesként vesznek részt. Megítélése szerint ez olyan alapvető fontosságú és súlyú jogkérdés, amelyben a Kúriának elvi élel is szükséges állást foglalnia.

[11] Arra is hivatkozott, hogy a jogkérdés társadalmi jelentősége is indokolja a felülvizsgálat engedélyezését. Az ún. devizahiteles perek nagy száma, az alapul szolgáló szerződések érvénytelensége a társadalom olyan nagy szeletét és a társadalom valamennyi vagyoni, életkor szerinti csoportját érintik, amely indokoltá teszi, hogy a Kúria közvéleményre irányadó jogi álláspontját.

[12] A Kúria előjáróban rögzíti, a felülvizsgálati kérelemben vitatott összeg az ötmillió forintot nem haladja meg, ezért a Pp. 408. § (2) bekezdése és 409. § (1) bekezdése alapján a

felülvizsgálati kérelem elbírálása érdekében a felperesnek felülvizsgálat engedélyezése iránt kérelmet kellett előterjesztenie.

[13] A Kúria a felperes felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmét a Pp. 411. § (1) bekezdése alapján vizsgálta.

[14] A kérelemhez kötöttség perjogi szabályából [Pp. 2. § (2) bekezdés] következően – miként azt a felülvizsgálat engedélyezésével összefüggésben az 1/2021. (VII. 12.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) a 6. pontjában értelmezte – a Kúria a felülvizsgálatot kizárólag a fél által megjelölt okból engedélyezheti. Erre figyelemmel a felperes által előterjesztett felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet egyedül abból a szempontból vizsgálta, hogy az abban előadottakra figyelemmel a jogszabálysértés vizsgálata a joggyakorlat egységének biztosítása, valamint a jogkérdés különleges súlyára, illetve társadalmi jelentőségére tekintettel indokolt-e.

[15] Jelen ügyben a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben előadottak alapján a Pp. 409. § (2) bekezdés *a)* és *b)* pontjában foglalt követelmények – az alábbiak szerint – nem teljesültek.

[16] A Kúria PK vélemény alapján kialakult gyakorlata értelmében a Kúria a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria jogegységi határozatban, az általa a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett eseti határozatban még nem foglalt állást (Kúria Gfv.VI.30.303/2021/3., Pfv.V.21.247/2021/2.).

[17] A Kúria a felvetett kérdésben a felülvizsgálatot különösen akkor engedélyezi, ha a jogkérdés a jogalanyok széles körét érinti. A Kúria a felülvizsgálatot jogkérdés különleges súlyára és társadalmi jelentőségére figyelemmel is csak akkor engedélyezi, ha az adott jogkérdésben korábban még nem foglalt állást közzétett ítélkezési gyakorlatában.

[18] A Kúria megállapította, hogy a felperes által felvetett jogkérdésben a Gfv.VI.30.087/2021/7. számon közzétett eseti döntésében – a felperes által kezdeményezett felülvizsgálati kérelem folytán, és a jelen kérelmével egyező érvek vizsgálata mentén – már állást foglalt. E határozatában – többek között – kifejtette, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 328. §-a alapján az engedményezési szerződéssel: a kötelem jogosultja, az engedményező átruházza az adott kötelem kötelezettjével szembeni valamely követelését (vagy annak egy részét) az új jogosult, az engedményesre. Az engedményezés következtében tehát az eredeti jogosultság (vagy annak egy része) tekintetében következik be alanyváltozás. A kötelem egyéb elemei tekintetében az engedményezés nem jár változással: az engedményezés után is az engedményező és a kötelezett maradnak az eredeti kötelem alanyai.

[19] Az engedményezés legfontosabb joghatása az rPtk. 329. § (1) bekezdése alapján a meghatározott követelés jogosulti pozíciójában bekövetkező alanyváltozás: az engedményes az eredeti jogosult, az engedményező helyébe lép. Az rPtk. 329. § (3) bekezdése szerint a

kötelezett helyzete az engedményezést követően tartalmilag nem változik: az engedményessel szemben is felhozhatja az engedményezővel szembeni kifogásait, és beszámíthatja az engedményezővel szembeni követeléseit.

[20] Az rPtk. 329. § (1) bekezdése alapján a megszerzett követelést biztosító zálogjogból és kezességből eredő jogok is átszállnak az engedményesre, elősegítve ezzel a megszerzett követelés eredményes érvényesítését. Az rPtk. ezen túlmenően nem rendelkezik arról, hogy egyéb jogok átszállnak-e az engedményezéssel. A Kúria egyetért az eljárt bíróságok egybehangzó álláspontjával, hogy az engedményezés kapcsán különbséget kell tenni a követeléshez kapcsolódó és a szerződés egészéhez kapcsolódó jogok között. Az előbbiek átszállnak a követelés átruházásával együtt, az utóbbiak viszont az rPtk. hivatkozott rendelkezései alapján nem, csak egy kifejezetten erre irányuló, jogátruházó szerződéssel kerülnének az engedményeshez.

[21] A szerződés létrejötte, érvényessége a szerződés egészét, annak minden rendelkezését érinti. A szerződés alanyait, a szerződő felek egymás közötti jogviszonyát érinti az, ha a kölcsönös és egybehangzó akarnyilvánításuk ellenére a szerződéssel elérni kívánt cél – formai, tartalmi, akarati hiba miatt – mégsem valósul meg. Az így kialakult helyzet jogkövetkezményeit is ezért kizárólag a szerződést kötő felek jogosultak rendezni. Az érvénytelenség jogkövetkezményeivel kapcsolatos rendelkezési jog szükségszerűen a szerződés egészéhez és nem az abból eredő követeléshez kapcsolódó jog, ezért az – az engedményezési szerződés erre vonatkozó kifejezett rendelkezése hiányában –, az rPtk. alapján nem száll át az engedményesre.

[22] A Kúria rögzítette, hogy a 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény az engedményest nem nevesíti, a 10a. és 10b. pontjaiban általánosságban a szerződést kötő feleken kívülálló harmadik személy jogi érdekének fogalmát, tartalmát értelmezi. Az ezekhez a pontokhoz tartozó indokolás szerint a perbeli legitimáció vizsgálata során nem elegendő a felperes érdekeltiségének a bizonyítása, a felperes részéről „védendő jogi érdeknek” kell fennállnia az ügyben.

[23] A Kúria megítélése szerint az engedményes érdekelt abban, hogy a kötelezettel szemben a követelését érvényesíteni tudja, ez azonban önmagában még nem minősül védendő jogi érdeknek. A fenti PK véleményben hivatkozott jogértelmezés azt támasztja alá, hogy a szerződő feleken kívüli, harmadik személy – védendő jogi érdeke fennállása esetén is csak – a szerződő felek relációjában kérheti az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását. Az engedményes ezért – mint az engedményező és a kötelezett között létrejött szerződésen kívülálló, harmadik személy – az rPtk. 234. § (1) bekezdése alapján sem jogosult arra, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását közvetlenül a kötelezettel szembeni vagyoni igénye kielégítésére kérje. A bírói gyakorlat által kialakított elveknek megfelelően a szerződés érvénytelenségének megállapításához fűződő jogi érdek nem engedményezhető (BH2001. 335.), azaz ezen az alapon sem vezethető le a felperes igényérvényesítési jogosultsága. Ezzel azonosan foglalt állást a Kúria a Gfv.VI.30.183/2021/4. számú ítéletében is.

[24] A Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontban írt engedélyezési okok érdemi vizsgálatát – azonosan az a) pont első fordulatában foglalt engedélyezési ok körében kifejtettekkel –

ugyancsak az tette szükségtelemmé és zárta ki ezáltal a felülvizsgálat engedélyezését, hogy a felvetett jogkérdésben a Kúria a bemutatottak szerint, BHGY-ban közzétett eseti határozataiban állást foglalt. Ilyen esetekben pedig – miután a jogalanyok széles körét érintő jogkérdésben az egységes joggyakorlat érdekében a Kúria már precedensértékű határozatában iránymutatást adott – nincs szükség az egyébként nagy társadalmi jelentőséggel bíró devizahiteles ügyekben a felülvizsgálat engedélyezésére, mert a jogerős ítélet a Kúria gyakorlatától nem tért el.

[25] A kifejtettek értelmében a Kúria a felvetett jogkérdésben már állást foglalt közzétett eseti döntéseiben és a felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős ítélet azzal nem ellentétes. Erre tekintettel a felperes által előadott érvekre hivatkozással a Kúria nem látta engedélyezhetőnek a felülvizsgálatot, következésképpen azt a Pp. 411. § (1) bekezdése alapján megtagadta.

[26] A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem illetéke az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 50. § (2a) bekezdés a) pontja alapján a 39 - 41. § szerint meghatározott illetékalap után 2%, de legalább 10.000 forint, a jelen ügyben: 72.300 forint. Erre tekintettel a felperes az általa megfizetett 361.717 forintból 289.171 forintot visszaigényelhet az adóhatóságtól az Itv. 80. § (1) bekezdés f) pontja alapján. A Kúria erről az állami adóhatóságot a határozatának az elsőfokú bíróság útján való megküldésével értesíti [Itv. 81. § (2) bekezdés, 44/2004. (XII. 20.) PM rendelet], egyúttal tájékoztatja a felperest, hogy az illeték visszatérítését az adóhatóságtól kérnie kell.

[27] A végzés elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

[28] A Kúria a határozatot tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2022. augusztus 30.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Osztovits András s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

S.K.

bírósági ügyintéző